

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 32/2018-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. novembra 2018 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jany Baricovej, Petra Brňáka, Miroslava Duriša, Ľudmily Gajdošíkovej, Sergeja Kohuta, Jany Laššákovej, Milana Ľalíka, Mojmíra Mamojku, Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika predbežne prerokoval sťažnosť Jána Šoltésa, Prosačov 30, zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Ondrákom, advokátska kancelária, Slovenská 69, Prešov, za účasti Martina Digoňa, Prosačov 50, pre namietanú neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Prosačov konaných 10. novembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť Jána Šoltésa **p r i j í m a** na ďalšie konanie.
2. Návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2018 doručená sťažnosť Jána Šoltésa, Prosačov 30, nezávislého kandidáta na starostu obce (ďalej aj „sťažovateľ“), za účasti Martina Digoňa (ďalej aj „zvolený starosta“ alebo „protikandidát“) pre namietanú neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu

obce Prosačov konaných 10. novembra 2018. Podstatou volebnej sťažnosti je tvrdenie, že starosta bol zvolený v neférovej súťaži, pretože zvolený starosta sľúbil časti voličov 50-eurovú odmenu za hlas, ktorú im napokon po voľbách nevyplatil.

2. Vo voľbách starostu obce Prosačov sa o túto funkciu uchádzali traja kandidáti. Pod poradovým číslom 1 kandidoval neskôr zvolený Martin Digoň, pod číslom 2 Ing. Ján Gača a pod číslom 3 sťažovateľ, doterajší starosta Ján Šoltés. Vydaných bolo 101 hlasovacích lístkov, pričom 3 z nich boli napokon neplatné. Sťažovateľ získal 22 hlasov, Ing. Ján Gača 25 hlasov a Martin Digoň, proti ktorému sťažnosť smeruje, získal 51, teda najviac hlasov.

3. Sťažovateľ označuje dva dôvody, pre ktoré napáda voľby: (i) V prvom rade namieta, že protikandidát mal prisľúbiť voličom, že ak ho budú voliť, tak im po voľbách vyplatí odmenu vo výške 50 eur v hotovosti. Ráno po voľbách sa od sľubu dištancoval a s pôvodne oslovenými už nekomunikoval. Od obyvateľov obce sa sťažovateľ dozvedel, že takto malo byť ovplyvnených 40 voličov. Z tejto skupiny 11 voliči potvrdili rovnakým písomným prehlásením, že boli takýmto spôsobom oslovení. (ii) Druhý dôvod má spočívať v tom, že sa sťažovateľ dozvedel od členov volebnej komisie, že počet jeho hlasov mal byť zamenený s počtom hlasov kandidáta Ing. Jána Gaču, a teda sťažovateľ získal 25 hlasov a Ing. Ján Gača 22 hlasov. Sťažovateľ navrhuje aj vydanie neodkladného opatrenia, ktorým by sa pozastavilo prevzatie funkcie Martinom Digoňom.

4. Sťažovateľ detailnejšie uvádza, že o „kupovaní“ hlasov počas komunálnych volieb 2018 v obci Prosačov sa dozvedel od občanov. V nasledujúci deň po voľbách podvečer sa náhodne stretol na ulici s niektorými rómskymi spoluobčanmi. Počas rozhovoru o výsledkoch volieb sa mu postťažovali, že boli hrubo oklamaní pánom Martinom Digoňom, v tom čase už víťazným kandidátom volieb starostu obce. Povedali mu, že ich tesne pred voľbami v stredu 7. novembra 2018, ale aj počas volebného moratória v piatok 9. novembra 2018 navštívil osobne. Každému z nich sľúbil, že ak ho budú voliť, tak im po voľbách vyplatí odmenu vo výške 50 eur v hotovosti. Podľa ich tvrdenia ho na základe daného sľubu volilo približne 40 rómskych spoluobčanov, čoho výsledkom bolo jeho zvolenie za starostu. V nedeľu 11. novembra 2018 ráno sa už od daného sľubu dištancoval. Prestal s nimi komunikovať a odmietol im vyplatiť sľúbené odmeny. To je dôvod, prečo ho s celým

prípadoch oboznámili a sami majú záujem na vyšetrovaní zákonnosti postupu pána Martina Digoňa. Sťažovateľ navrhuje výsluch 11 voličov ([REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]), ktorí podpísali prehlásenie, že ich oslovil zvolený starosta.

5. Sťažovateľ pokračuje tým, že počet rómskych voličov, resp. voličov patriacich do sociálne slabšej skupiny, je v obci Prosačov 57 a počet ostatných voličov v obci je 44. Ovplyvnenie takéhoto vysokého počtu voličov (približne 40) svedčí o vysokej intenzite protizákonnosti volieb zo strany úspešného kandidáta pána Martina Digoňa. Sľubom výplaty sumy 50 eur za hlasy v jeho prospech došlo k porušeniu ústavou garantovaného princípu volieb, keď bol na významnú časť voličov zo sociálne slabších pomerov, ktorí sú ľahko ovplyvniteľnou cieľovou skupinou, vyvíjaný tlak nútiaci ich hlasovať za jedného z kandidátov. Takéto konanie je hrubým a závažným porušením právnej úpravy volebnej kampane, bolo spôsobilé ovplyvniť výsledok volieb starostu obce a podľa sťažovateľa malo aj priamy vplyv na dosiahnutý výsledok volieb z hľadiska rozdielu hlasov medzi jednotlivými kandidátmi. *„Konaním pána Martina Digoňa bol závažným spôsobom porušený zákon o voľbách, a to vyvoláva pochybnosti o tom, či voľby a ich výsledok sú prejavom skutočnej vôle voličov.“* Protikandidát takto ohrozil slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

6. Sťažovateľ ústavný súd žiada, aby sťažnosť prijal na ďalšie konanie a aby zároveň nariadil neodkladné opatrenie tohto znenia:

„Miestna volebná komisia obce Prosačov vytvorená podľa zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva v platnom znení je povinná zdržať sa vydania osvedčenia o zvolení za starostu obce Prosačov Martinovi Digoňovi do rozhodnutia vo veci samej a ak už toto osvedčenie vydala, Martin Digoň je povinný zdržať sa zloženia sľubu starostu obce Prosačov do rozhodnutia v o veci samej.“

7. Sťažovateľ napokon žiada, aby ústavný súd po vykonanom dokazovaní vydal nálež:

„Voľby starostu obce Prosačov konané dňa 10.11.2018 vyhlasuje za neplatné.“

II.

8. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) preskúmal, či spĺňa všeobecné a osobitné náležitosti návrhu podľa § 20 ods. 1 a 2, § 59 a § 60 zákona o ústavnom súde a či nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 tohto zákona. Ústavný súd zistil, že sťažnosť spĺňa všetky zákonné náležitosti, a preto ju prijal na ďalšie konanie.

9. Ústavný súd zo samej podstaty prijatia návrhu na ďalšie konanie považuje sťažnosť za obhájiteľnú (*arguable*), ale nateraz zo skutkového stavu nevníma natoľko silné signály naznačujúce neplatnosť volieb, aby z opatrnosti pozastavil ustanovenie nového starostu do funkcie. Možno dodať, že ústavný súd využíva možnosť pozastaviť ustanovenie nového starostu veľmi ojedinele (PL. ÚS 6/06), a to len pri veľmi silných podozreniach na neústavnosť alebo nezákonnosť volieb.

10. Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2018